

ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 152 ՏԱՆՆԵՎԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԵՐԵՐՀԱՐԺԻ, 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ

1899

ԵՐԵՐՀԱՐԺԻ, 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ ՏԱՆՆԵՎԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 152

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամսուր՝ 6 ռուբլի, երեք ամսուր՝ 3 ռ. 50 կ. ամսուր 1 ռ., հատուկ 5 կ. Բաժանորդ գրուում են թիֆլիսում միմյանի խմբագրատանը:

Խմբագրութեան հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Норъ-Даръ“ Կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերէն) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Ցայտարարութիւններն ընդունուում են ամեն լիցուներով: Ցայտարարութիւնների բաժին 2 կ., ընկալների համար կրկնապատկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդող. — Նոր ժամանակը
և դրա ոգին:
Բրոնիկոն. — Լուրեր:
Մեղ գրում են. — Ս. Էջմիածնից: Ա.
խաղաղ լից: Ծաղկայից:
Նամակ խմբագրութեան:
Հայ երաժշտութիւնը Թերլիսում:
Թղթակցութիւններ. — Բաղու:
Բաղաժապաւն. — Բաղաժապաւն
դատը Բելգրադում: Ֆրանսիա:
Հեռագրներ:
Բանասիրական. — Մտերը կնոջ
մասին:
Տեղեկատու:
Ցայտարարութիւններ:

Թիֆլիս, 6 սեպտեմբերի 1899 թ.

ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵՒ ԴՐԱ ՈՐԻՆ

Մեր լիցուները, որ միևնոյն է լինում մեր ազատամտութիւնը, որ եկեղեցու և առհասարակ կղերի դէմ ընդդէմ մարտնչելով իւր խեղճ գոյութեան ապահովութիւնը որոնել է և որոնում է եկեղեցու մէջ, — այդ լիցուներէն, այդ ազատամտութիւնից շատերը, «յանուն մարդկային իրաւունքների և կուլտուրական լայն գաղափարների», արհամարհում տիրացուական փարսայի տակ սրտնեղին և գտան իրենց հանգիստը և կշտացրին իրենց յաւիտեան քաղցած փորերը:

Մենք ճանաչում ենք և տեսնում ենք դրանցից շատերին, որոնք ուրիշ պայմաններում մի կտոր չոր հացի և մի աման հասարակ ա-

ղուրի համար հոգի էին տալիս, իսկ այսօր, իրեն հոգիւր հովիւներ, դաշնակի մեզմ տոններ ձայնակ ցովեամբ հովում են տնային հօտը և մախմուրե ու մեղաքով զգեստներով պարում են ի փառս այն սկզբունքների, որոնք Աւետարանում ամենին տեղ չունին:

Այդ իսկ միջոցին՝ հետզհետէ այս աշխարհի հետ իրենց հաշիւը վերջացնելով կնքեցին երկրաւորը ու Էջմիածնի միաբանութեան բաւականին յայտնի միաբանները, հին շղորայի հոգեւորականներ: Մեռան Աղափիկեան, Աղաւանեան, Երեմիա կաթողիկոսները, մեռաւ Կարապետ կաթողիկոսը, մեռաւ և Կիրեղ պատուական կաթողիկոսը, մեռան և այնպէս շատ օրիւն և սինոդի նախնայաւ Սարգիս արքեպիսկոպոսը ծանր հիւանդութիւնից յետոյ: Կենդանի են հին շղորայից մի քանի կաթողիկոսներ և վարդապետներ, բայց դրանք մասամբ առանց պաշտօնի են. Խորեն կաթողիկոսը Սոսիփանէ, Սաթուհեան և այլք մնում են առանց պաշտօնի, ինչպէս և Բարդուղիմէոս վարդապետը:

Նոր վարդապետներից շատերը, հակառակ երաբխիւական կարգերի, չուտով բարձր պաշտօնի հասան. ոչ միայն յաջորդութեան, այլ մինչև անգամ առաջնորդական պաշտօններ են վարում դրանք:

Համեմատելով նոր շղորայի հոգեւորականները հնրի հետ, չի կա-

րելի, շատ չնչին բացառութեամբ, շիտաւորական հնրի գերազանցութիւնը:

Ուսումնասիրելու խնդիր է, լինի ինչ շահեցաւ հայոց եկեղեցին և կղերը նոր ժամանակից և նոր ոգուց. ինչ շահեցաւ մեր եկեղեցին այն երկրասարդներից, որոնք, յանուն մարդկային լայն գաղափարների, ամեն միջոց գործադրեցին հոգեւորական կոչումն ստանալու և ստացան:

Գրանց մուտք գործող ման պաշտօն, գիտութեան չափն արդէն յայտնի է, իսկ բարոյական արժէքն ինքը՝ հայոց կղերը կարող է գնահատել:

Երբ մենք ասում ենք, լինի մեր հոգեւորականները տղէտ են, իրենց կոչման բարձրութեան վրայ չեն կանգնած, և ի նկատի ենք առնում հին շղորայի մեր հոգեւորականներին, յուսահատութիւնը մեզ պաշարում է և պէտք է պաշարի, երբ դրանց տեղը լրացւում են լիցուներ, համարակազմներ, որոնք անբարոյական կեանքը լուսաւորութիւն են համարում և եկեղեցու սրբազորութեամբ օրէնքների դէմ մարտնչում մի առանձին շնորհ:

Ոչինչ այնքան ցաւ չի կարող պատճառել ճշմարիտ հային, քան այն փաստը, որ նորը՝ հնրից յետ է մնում, անպէտք է, փոխում է:

Միլի մի տարւոյ խնձորը չի փոխի, երբ նրա մէջ ճիւղում է մտնում կամ քամու տարած է:

ազգերի կեանքում, — և ֆրանսական 89 թուականի յեղափոխութիւնն արեւելի պրոֆանատութեամբ ապացուցանում է այս բանը իւր հազարաւոր դոհերով:

Այդպէս և կղեր, ճշմարտութիւնը և ձգտելով իւր համար ևս տեղ գրաւել արեւի տակ, կամենում է ստանալ անկի բան կարող է. փոխանակ որեւէ բան ստանալու, ուզում է ամեն բան ունենալ: Նրա համար բաւական չէ աղամարդու ընկերակիցը լինել, կառավարել իւր սեպհական կայքը, գաղափարակել իւր դաւաններին. նա ուզում է գաւառի թիւի, փաստաբան, թերեւս — մինչև անգամ պարլամենտի անդամ:

Չափազանց և անարդար պահանջներն աղամարդը պատասխանում է նոյն պիտի անարդարութեամբ և մինչև անգամ իրեն թոյլ է տալիս ծաղիկ ու ծառակն երկարակիւր կեանքից շարժուել, որն իսկապէս իւր կողմը պիտի գրաւէր նաև աղամարդկանց սիրտը:

Չափազանց է անկ զեկիւն. Can man be free, if woman be a slave? (Կարո՞ղ է աղամարդն ազատ լինել, երբ կինն ստրուկ է):

Գտնանք խնդիրը հաւասարապէս չահազրկել է լինի մեզ աղամարդկանց և լինի կանանց համար, և, գուցէ, մեզ համար — անկի ևս, որովհետեւ ամենախիտ կապին ուրախութիւնները և ամենախիտ տանջանքները մենք ստանում ենք մեր ընկերակիցներից:

Սակայն, մենք զրեթէ միշտ անարդար

ԳՐՈՆԻԿՈՆ

Ս. Էջմիածնից մեզ հեռագրում են, որ սեպտեմբերի 3-ին վախճանուել է սինոդի նախնայաւ Սարգիս արքեպիսկոպոս Տէր-Գալստարեանը:

— Այս օրերս Թիֆլիս հասաւ արծ. Կոմիտաս վարդապետը, որ, Գերմանայում երաժշտական ուսումը կատարելագործելուց յետոյ, գնում է Ս. Էջմիածին երկնայնորդութեան ուսուցչի պաշտօնով:

— Թիֆլիսի ոստիկանապետ պ. Մատթիլիին հիւանդութեան պատճառով հրաժարական է տուել:

— Գարսի երկաթուղու մասին գաւաւտներն աւելացան: Ճանապարհի չիւնութեան գործը յանձն անող կապալաւուները գանգատուում էին յիշեալ ճանապարհը շինող ինժեներ Վուրցելից: Ինչպէս գիտենք, յիշեալ ճանապարհի շինութեան կապալաւուներէն մէկը՝ Թաֆալիսն անձնատարութեամբ վերջ գրեց իւր կեանքին: Պետերբուրգից կապալաւուները գանգատները քննելու համար եկած յանձնաժողովը Թիֆլիսից մեկնեց Կարս:

— Թիֆլիսում հիմնուում է փոխաւոր ինչպիսիական ընկերութիւն, որի կանոնադրութիւնն արդէն հաստատուած է:

— Անդրկովկասի երկաթուղու առողջապահական յանձնաժողովն անհրաժեշտ է համարել բժշկական վերանախորդութիւն նշանակել ուղեւորների վրայ վազանների մէջ: Այդ վերահսկողութիւնը պիտի ունենան իւրաքանչիւր գնացքի մէջ եղած ֆելդշեր-կանդուկտները, որոնք այդ նպատակով յաճախ պիտի շրջեն բոլոր վազանները: Ժանտախտի երևցած ժամանակ այդ վերահսկողութիւնը կըստասկացնուի, որի համար և որոշուած է երեք բժիշկ ու երեք ֆելդշեր գտնել:

— Փինանների միւնիստրութեան մէջ խնդիր է բարեկարգութեամբ մըզի եւ պտուղների օղիները երկարիւնութեամբ լուսնելու:

— Այս տարւոյ հոկտեմբերի 4-ին լրանում է Գր. Ջանջեանի հրապարակախօսական գործունէութեան 25-ամեակը:

— Անաստանների ժանտախտի դէմ կուտիւ համար կարգադրուած է լրացուցիչ դուստրներ յաւակցանիլ Գանձակի նահանգում — 20,000 ռ. և Երևանի նահանգում — 15,000 ռ.:

— Գարեի 1901 թ. ցուցահանդէսի Կովկասի բաժանմունքում, ի միջի այլոց, ի ցույց կըդրուին մեր երկրի ամենաբնորոշ ժանրերի օրինակներ, որի համար և երկրագործութեան միւնիստրի Կովկասի հաւատարմաւորը դիմել է Անդրկովկասի անասաւորաններին, իւրեղբերով օր այդպիսի ծառերի կտորներ ուղարկեն իրեն:

— Կովկասի ֆելդշերային մասնաժողովի էքսպերտ պ. Փիլախանը մի գիւկուցումով հայտարարում է, որ Բազուի, Ջաւաղի, Գուրաի և Լինքորների գաւաւտներում (Բազուի նահանգ) եօթն ամսից աւելի է, որ ոչ մի անգամ առատ անձրեւ չի եկել, որի պատճառով ոչնչացել են բոլոր ցանքերը, դրանց լիւում և բամբակի ցանքերը:

— Հոկտ. 5-ին, կիրակի օրը բացուեց բժիշկ Մ. Գեղեկանովի ձեռքով հաստատուած մասնաւոր բուժարանը Կովկասի նիկոլաեկի փողոցի վրայ: Բացումը կատարուեց մարդկանցով: Բժիշկներից, հոգեւորականներից ներկայ էր բաւականաչափ հասարակութիւն: Հրաւիրուած էին և մամուլի ներկայացուցիչները: Բացումը հիւանդանոցը բաղկացած է 14 սենեակից, ունի պարտեզ և բնագործակ բաղնիքներ. բուժարանն ունի և հիւանդների համար 6 մահճակալ, լողարան բժշկական հարկաւոր գործիքներով:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄՏՔԵՐ ԿՆՈՋ ՄԵՍԻՆ
ՊՈԼՈՆ ՄԱՆՏԵՐԱՅԵԱՆ

Կանանց խնդիրը պէտք է ձևակերպել հետեւեալ կերպով.

1) Մեր այժմեան հասարակութեան մէջ կինն արդեօք բռնում է այն տեղը, որ պէտք է բռնի:

2) Կինը կարող է և պէտք է արդեօք ունենայ այն բոլոր իրաւունքները, ինչ որ տղամարդը:

Գարծում եմ, որ տրամաբանութիւնն ու արդարադատութիւնը, առողջ հոգեբանութեամբ զիջվալարուած, պէտք է բացասական պատասխան տան այս երկու հարցական ձևակերպումներին:

Փորձներ ապացուցել:

Որ կինն արժանի է աւելի բարձր դիրքի, այդ բանն ապացուցանելու համար՝ բաւական պիտի լինէր այն փաստը, որ որքան քաղաքակրթուած է մի ժողովուրդ, այնքան աւելի կինը մօտ է աղամարդուն իւր իրաւունքներով: Ընդունելիքը և հիստային-ամբերկոհներն աւելի ազատ են, աւելի զարգացած և, համարձակ ասում եմ, աւելի բաղդաւոր, քան կինը մեր՝ իտալական հասա-

*. Իտալացի անուանի գիտնականի այս յօդուածը ձեռագրից թարգմանուած է «Նովոստի» լրագրի մէջ, որից և քաղուած օրէն տալիս ենք «Նոր-Դար» ի ընկերակիցներին:

Ա. Տ.

(Կըլարունակութիւն)

Անու հարունան

դատը հետաքրքրական է այն տե-
ւորք, որ կարծիք կայ, թէ Սեբրիայի
կինն թագուտոր Միլանն ինքն էր
հիւ իւր անձի գէւմ եղած սպանու-
ման փորձը, որպէս զի այդ բանն ա-
ռնեհնալով, մի անգամ սու միշտ
սայ իրեն հակառակ արմատական
սակցութիւնն պարագլուխներէն, առ-
տնակելով նրանց Օրբենովիշներէն ար-
իւան սոհմի գէւմ դաւադրութիւն
նյուն համար: Ներկայումս իրազե-
լիքն են այդ դատի մանրամաս-
նունկալով: Պրոկուրորի կարգացած
գրական ճառը նախ պատմում է
սութեան փորձի հանգամանքները,
հազարդում է, թէ ինչ է խոստե-
նալ այդ փորձի իրենանկը—Գինեմեի-
Մեխատիստա նորմալական քննու-

դրվելի, Մարենկովիչ և Տուգորովիչ յայ-
աբարում են, որ իրենց վրայ բար-
ւաժ մեղադրանքները հիմք չունին:
ՊԵՏԵՐՐՈՒՐԳ, 4 սեպտեմբերի.—Խալ-
վի համալսարանի պրոֆեսոր Նադեր-
սիդ Նուրի համալսարանի գեղարվեստի

ՍԵՆՏԵՄԲԵՐ 19.—Սե Ժողի նախագահությունը Ժող մասնաժողովի անունով Երևանում Երևանի քաղաքում:

ԲԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԻՆ ԳՐԱԳՐ.—Այստեղի քաղաքային վարչությունը դրական կարծիք ցուցաբերեց քաղաքային տնտեսական հիմնական խնդրի մասին և անհրաժեշտ գումարն էլ յատկացնում քաղաքային տնտեսական հիմնական կապուցած ծախսերը ծածկելու համար:

ՊԵՐՏԻՆ.—Վարչական-Ռուսական պարամուն-տական արժանատի խմբի պատգամա-տերներին ասաց, որ դատարանի հանգ-տությունը արժանապատիվ է ամենատա-րածված ժամանակների մի հատվածում: Ոչ մի հասարակ-ականական չի համարձակվել պարամուն-տական կառավարությունը, երբ մեղադրեա-լներին խորհրդանշանները յայտնի կը կացուցանեն ամբողջովին:

ՊԵՐՏԻՆ.—Գաղափար քննել Գաղա-հրամայեց բանտարկուհի պահել 60 մի-ղադրեալի և փաստաբաններին յայտնեց որ իրենց կլինանների հետ տեսակցելու համար պետք է պարտադրանք լուրջա-րենք լինի ինքնին: Գերտերը համաձայն է:

Վարչական հարցափոխի ենթարկեց օգոստոսի 20-ի ցույցերի համար մեղադ-րուող 17 հոգու, և բոլոր դեղմանները երկուշաբթի կը հաղորդվի պրոկուրորին:

ԲԵՆԴԱՐԵՆ.—«Pester Lloyd»-ին Վեն-նայից հաղորդում են, որ Բելգիայի աստիճան-ուղիների ներկայացուցիչը պաշտոնապես դիմում չի արել, որ սեր-բիական կառավարությունը չափառորի իր վարմունքը, բայց, յամենայն դեպս, անհիմն չէ այն երկրորդ, որ պաշտոնա-տեղում է Բելգիայում տեղի ունեցող դատը:

ՊԵՏԵՐՏԻՆԻՐԳ, 5 սեպտեմբերի.— Ի նկատի ունենալով, որ պարզուրույն է, թե հնարաբանություն չկա ժողով տակից հա-նելու ճրագիրների նախագահին մաս ըն-կելով «Գաղափար» թերթում, Թա-գաթը հայտը հրամայեց ջնջել այդ նա-ւը նախադրվող ցուցակից:

ՊԵՏԵՐՏԻՆԻՐԳ.—Այսօր անգլիական գոր-ծակալին յանձնուց բրիտանական վեր-ջին հեռագրին՝ ճրագիրների տուած պատասխանը:

ԲԵՆԴԱՐԵՆ.—Միևիտերական ճգնաժա-մի լուրը հերքում է հեղինակաւոր աղ-բերից:

ՊԵՐՏԻՆ.—Գաղափարը դատարանին ենթարկուող գործի փաստաբանները ֆալսիտ մի յուզակիր տուն, որի մէջ իրենց և իրենց կլինանների համար ի-րաւունք են պահանջում ներկայ լինե-լու առաջին նիստին:

Փարբը վճեց, որ 45 մեղադրեալ չպետք է ենթարկուին դատի, ուստի բոլոր մեղադրեալները թիւը մնում է 22 հոգի: Ժողովը ընդունեց, որ Մա-սար և Պրոնի դատի չափաի ենթար-կուեն:

Ջարլ Դիպլոմի յայտարարեց, որ պատգամաւորները ժողովի գումարման խնդիրը յարուցող աղաչանականներին խմբը հասարակականաններին մի-այն գոյանք է աղուում, ուստի նա՛ գիւ-պլիին հետո կը մնայ այդ աղաչանա-յից:

ՊԵՐՏԻՆ.—Ջարբը փողոցի տան պա-շարունայում չատ խիստ է: Պաշարունա-ններ ինդրել էին զեղ զրկել իրենց. Լեպլիը պատասխանեց, որ հիւանդին կարող են տանել բանտի հիւանդանոցը: ՊԵՐՏԻՆ.—«Liberte»-ի աշխատակիցը անտակցութիւն է ունեցել արժանապա-տիւնները անհրաժեշտ խմբի մշտական յանձնա-ժողովի անդամ Լազարուի հետ, որին՝ Լա-րիկ ընդունել էր Վարչական-Ռուսական: Լա-զարան ասաց, թե Վարչական իրեն նիւ-թական հաւաստի ապացոյցներ է ցոյց տուել դատարանին մասին: Վաղը բոլոր հասարակականանները կը հա-մաձուեն, որ դատարանին է գոյու-թիւն ունեցել: Ոչ մի համաձայնութիւն չի գտնուած զորքի պարագլուխների և դատարանի միջև. պենսիոններից ոչ մէկը խառն չէ: Լազարուը համոզուած

է, որ Գերտերը կամենում էր զորքի ատանձին և պենսիոնար հասարակա-պետութեան հաշուին: Լազարան այն եղբայրացուի հանն է յանգում, որ դատը յարուցանելու համար փաստեր կան, և թե հասարակականութիւնը քիչ էր մնացել, որ բռնութեան ենթարկուէր: Հասարակականութեանը ստեղծի վը-տանգ էր սպառնում:

ԼՈՐԵՆ.—Պրեստիճիայից ստացուած մասնաւոր տեղեկութիւններից երևում է, որ անգլիական յայտարարին՝ Տրանս-վալի տուած պատասխանին, Օրանժի հասարակականութեան աղգեցութեան չնորհիւ, բոլորովին բացասական է: Տրանսվալայում պատերազմական արա-մադրութիւն է տրուում: Բոեռները վըճ-ւել են կուռել աղաւթութեան համար այժմ, որովհետեւ այն համոզման են ե-կել, որ յիտադայում կուռելը խուսափել անկարելի է:

ԲԵՆԴԱՐԵՆ.—Համաձայնեց խմբի հրամա-նատը պրեսական պրինց զննելիք և նախադրել երկրորդ ժողովակ Գրիտցին սեպտեմբերի 3-ին ժամանեցին Բիստու-«Deutschland», «Bertha», «Kaiserin Augusta» և «Irene» նուախով:

ՏԵՄԵՐՏԵՆ.—Երեկ պաշտոնապէս ստուգուած է, որ ժանտախտ է երեա-ցել:

ԼՈՐԵՆ.—Պրեստիճիայից հեռագրում են, որ Տրանսվալի պատասխանի մասին պաշտոնական հաղորդագրութիւն գիւ-նա չի եղել: Լուում է, որ այդ պատաս-խանը բացասական է: Գաղափարին մէջ տուած է, որ հարաւ-աֆրիկեան հասա-րակականութիւնը հետևում է պաժա-նագրին, թե նա չի կարող հրաժարուել այն վճից, որով որոշուած է ընտրու-ղական իրաւունք տալ Տրանսվալում եօթը տարի ապրելուց յետոյ միայն, բայց նա պատրաստ է ընդունել դու-թիւնը բարեկաւիւր վերաբերմամբ տը-րուած խորհուրդները:

ՏԵՄԵՐՏԵՆ.—Այսօր նահանգական դա-տարանի դիւանատանն Ստաշնիկի գնդա-պետը ատրճանակով ծանրապէս վիրա-ւորեց «Թուսակից Տուրկեստան» լրագրի խմբակիր-հրատարակիչ Սմոլոնովին, որը կէս ժամից յետոյ վարձանուցեց:

ՍՊԵՐՏԻՆ ՍՊԵՐՏԻՆԵՆ
Խմբագիր հրատարակիչ

ՏԵՂԵԿԱՆՈՒ

ԿԱՆԵՆՑ ՀԻՒՆԵՐԵՆՈՑ

ՆԱԽԴԱՐԱՆԻ ՀԻՒՆԵՐԵՆՈՑ

(Ստորակ, Ստորակայա փողոց, № 64)
(սեպտեմբերի տուն)

Հեռախոս № 130

Երթեկի հիւանդների ընդհանուր ըն-դունելութիւն երկուշաբթի, չորեքշաբ-թի և ուրբաթ օրերը՝ ժամ 2-4-ը ցե-լեկը. վճարը հիւանդների կարողու-թեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելու-թիւն ամենայն օր՝ ժամը 8-10 առա-ւօտան—վճարը 2 ռ.: Գիշերօթիկ հի-ւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդուն-ւում են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժա-մանակ, բայց այդ մասին առաջուց տե-ղեկութիւն պիտի արուի. վճարը որոշ-ւում է ըստ գաղափարների: Զուգուրները ձրի են: Գիւն և կողմից յայտնի բաժան-մունք ընդունուողները վճարում են 1 ռ. 50 կ. մինչև 8 ռ. մի օրու գիշերուայ հաւար. ծննդաբեր կանայք բաժան-մունքը մասնաւոր—1 ռ. մինչև 5 ռ. մի օրու գիշերուայ համար: Երկուշաբթից աղաւթուրը 10 ռ. մինչև 50 ռ.: Անդա-մա հատուկ իւն ըստ համաձայնու-թեան ժամանակ ձրի: Զուգուրների հա-մար 1-ական մահաճակ է դրուած խրա-քանչիւր բաժանմունքում, որ տեղադր-ւում են նրանք տանի և նրա պ. պ. ընկերների աւարկութեամբ ձրի:

Հիւանդանոցի տէր և տնտէս՝
Մ. ՄԿՐՏԵՆ

ԱՆԴՐՈՎԿԱՆԵՆ ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ

Մարգարտար № 1 գնացքը Բազումից
Թիֆլիս մեկնում է ցեր. 4 ժ. 15 ռ.,
հասնում Թիֆլիս առ. 8 ժ. 40 ռ.,
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է առ.
9 ժ. 10 ռ., հասնում է Բաթում 8 ժ.
32 ռ.:

Մարգարտար № 3 գնացքը Բազումից
Թիֆլիս մեկնում է ցեր. 12 ժ. 20 ռ.,
Թիֆլիս հասնում է եր. 6 ժ. 38 ռ.,
Թիֆլիսից Բաթում մեկնում է եր.
7 ժ. 37 ռ., հասնում է Բաթում առ.
8 ժ. 12 ռ.:

Մարգարտար № 2 գնացքը Բաթումից
Թիֆլիս մեկնում է առ. 9 ժ. 15 ռ.,
Թիֆլիս հասնում է եր. 8 ժ. 53 ռ.,
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է եր. 9 ժ.
23 ռ., Բազում հասնում է ցեր. 11 ժ.
40 ռ.:

Գաղափարի № 4 գնացքը Բաթումից
Թիֆլիս մեկնում է եր. 9 ժ. 05 ռ.,
Թիֆլիս հասնում է առ. 9 ժ. 45 ռ.,
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է առ. 11 ժ.
32 ռ., Բազում հասնում է առ. 6 ժ.
15 ռ.:

ԱՄԵՐԵՆՈՅԵՆ ԳԵՆԵՐԵՆԵՐ

№ 5 գնացքը Թիֆլիսից Բորժում
մեկնում է ցեր. 2 ժ. 40 ռ., Բորժում
հասնում է եր. 7 ժ. 35 ռ.:

№ 6 գնացքը Բորժումից Թիֆլիս
մեկնում է ցեր. 2 ժ., Թիֆլիս հասնում
է առ. 7 ժ. 35 ռ.:

№ 7 գնացքը Թիֆլիսից Գորի մեկ-
նում է առ. 10 ժ. 15 ռ., Գորի հա-
նում է ցեր. 12 ժ. 46 ռ.:

№ 8 գնացքը Գորից Թիֆլիս մեկ-
նում է եր. 10 ժ. 02 ռ.:

№ 15 գնացքը Թիֆլիսից Մցխէթ
մեկնում է առ. 8 ժ. 10 ռ., Մցխէթ
հասնում է առ. 8 ժ. 55 ռ.:

№ 16 գնացքը Մցխէթից Թիֆլիս
մեկնում է առ. 10 ժ. 08 ռ., Թիֆլիս
հասնում է առ. 10 ժ. 55 ռ.:

№ 17 գնացքը Թիֆլիսից Մցխէթ
մեկնում է եր. 5 ժ. 15 ռ., Մցխէթ
հասնում է եր. 5 ժ. 56 ռ.:

№ 18 գնացքը Մցխէթից Թիֆլիս
մեկնում է եր. 6 ժ. 53 ռ., Թիֆլիս
հասնում է եր. 7 ժ. 32 ռ.:

Ծանօթ. Ըմարանցային № 17 և 18
գնացքները երթեկում են տօների նա-
խարդ և տօն օրերը, իսկ № 15 և 16
գնացքները տօն և տօներին հետեղ օ-
րերը:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՆՆԵՐ

(M.) 35889 52--16

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀՐԸՏ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՆ

Նոր լույս տեսաւ

ՊՈՒՇԿԻՆ

ՍՏ. ԼԻՍԻՑԿԻՆԻ

Գինը 40 կոպ.

Դիմի—Тифлисе, Тифлисское
Общество Издавія Армянскихъ
книгъ Կամ Tiflis (Russie), Societe
de la publication des livres Armeniens.
Ընկերութեան անդամ գրուող-
ների ընկերութեան հրատարակու-
թիւններից բնութում են 8 Բ. ԳԻՐԶ
և վճարում են տարիական վեճ
ԲԱՐԻՐ: Դրերը կարելի է ստանալ
և վերադարձ վճարով:

(105) (կր. ու.) 10--8

Ի Դ Ե Ֆ Ո Շ Ի
(Масло и порошок)
ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ ՀԱՄԱՐ

ՄՈՍԿՎԱՅԻ Ռ. ԿԵՐԵՐԻ ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ
Գործարարի, ծախու կայ ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ ուղիի նշանաւոր փաճա-
նականների մօտ: Այս գործարարի խոյով ու փոշով մարրուած-
երկաթ է իրենց աշխատողներին և փաշ ևն ստանում, ինչպէս չեն ե-
ղել նոր եղած ժամանակն անգամ: Սալայն գինիս պէտք է զգուշանալ, որ
սրանց նման ուրիշ իւր ու փոշի չտան, որովհետեւ փաշ յատկութիւն ունե-
ցող իւրի, կամ որ գլխաւորն է՝ խոնտ օդի մէջ ինչի իրեն փրկուած
Վենայի կրի (այսինքն չծծած, փոշի չդարձած) գործածութիւնը ձեռն-
տու լինելով չափազանց խաբուսիկ է և գործ է ածուած խիստ յաճախ.
մինչդեռ յայտնի է, որ այդպիսով փոխուած կիրը բոլորովին կորցրել է իւր
աղգեցութիւնը:
M. 4 3 3

ԲԵՐԿԱՐ ԵՐԿԵՐՈՒՂԻ
առաջարկում ենք

„ՊԵՏՐՈՂ“ (ՀԵՂՈՒԿ)
ՄԱՋԵՐՆ ԸՄՐԱԳՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

(ՍԱԳՈՆ) „ՊԵՏՐՈՂ“
ՄԱՋԵՐԻ ԹԵՓԸ ՈՇՆԶԱՅՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

(M.) № 87600

СЕКРЕТЪ КРАСОТЫ ГЛИЦЕРО-ВАЗЕЛИНОВОЕ МЫЛО МОЛОДОСТИ
A.C.I.U. и K. МОСКВА. 20 коп. кув.
(M.) № 109408. 52--2

ТАМАРЪ ИНДИЕНЪ КАРПИНСКАГО.
Слабительные конфеты.
Не заключаютъ въ своемъ составѣ ничего раздражительнаго.
Принимаются не измѣняя ни въ чемъ ежедневныхъ привычекъ.
ПОЛУЧАТЬ МОЖНО ВО ВСѢХЪ АПТЕКАРСКИХЪ МАГАЗИНАХЪ.
ГЛАВНЫЙ СКЛАДЪ:
Варшава, Аптека Фр.В.Карпинскаго, Электральной ул.
№ 39, соб. домъ.
Цѣна коробки въ 12 штукъ 75 коп.
Адресъ для телеграммъ: ВАРШАВА, КАРПИНСКІЙ.
(76) 20 20

Келерская
КАРМАННАЯ
ДОРОЖНАЯ
АПТЕЧКА
содержитъ 20 необхо-
димѣйшихъ средствъ
и предметовъ для подачи
первоначальной помощи
при всякихъ наичаще встре-
чающихся заблѣваніяхъ, поране-
ніяхъ и пр., съ наставленіемъ.
ФАБР.ТОРГ. Т-ВА
„Р.Келеръ и К.“
ВЪ МОСКВѢ.
ПРОДАЖА
вездѣ и всюду.
ПРОДАЖА
вездѣ и всюду.
(M.) № 82256 5 5